

Sarusi Mihály

Magyar a tenger, magyar¹

A már korán Magyar Országi Tengernek nevezett tavat körbe – míg ki nem irtották a nád-
bony helyére fövenyfürdőt, kikötőt, a nádtalanított partra szállodasort álmodók – nádas ölelt,
nádrengeteg éltetett, nádszűrő tisztított, etetett és óvott. Az első savanyúvíz-kúrázókat a XVIII.
században említik, Széchenyi és Kossuth álmai, s tettei nyomán a reformkorban megindult a
hajózás, a XIX-XX. század fordulójára a vasútnak és a tópart nyári enyhelyeire költöző polgár-
ságnak köszönhetően olyan iramot vett a fejlődés, hogy mostanra kövel kerítetté, már-már
nádmentessé, halban szegényyé, az istenáldása eső, hó mennyiségétől függővé vált tavunk.

Tavunk? Tengerünk! S nem mi fogtuk magunkra, mekkorák volnánk! Külhoni ítéssz nevezte
néven, Magyar tengernek a Balatont: nem „mare illud Hungaricum”-nak mondotta volt 1717-
ben, hogy tőle a ’magyarkodók’ – mert hogy: magyarok – rövidesen simán átvegyék?! (Ja, ja;
ha mare illud Hungaricumnak tetszenének nevezni, akár ejrópainak is vehetnők kendtöket a
komák!) Kazinczy első nyomtatott művében 1775-ben adja tudtul, hogy mi biza Magyar Ten-
gernek fordítjuk a bécsi latinok Maré Hungaricumát. (Azaz, már megint, semmi magyarkodó
nagyotmondás! Egyszerű fordítás.)

Balatonunk

A tudósok azt mondják, a Balaton mindig eléggé kiszolgáltatott volt, a természet kénye-kedve
szerint hol ki akart apadni (a mai partvonalon belül, víz alatt, falvak, kikötők maradványaira
bukkantak), hol meg a mainál méterrel magasabban állt a tó vize (ellepve azokat az apadás-
nak nevezett területeket, ahol a XIX. században szaporodtak el a nyaralók). Az ingadozás 2-3
méteres lehetett, ezért avatkoztak be már a rómaiak, némely abban érdekeltek többször is ki
szerették volna szárítani a tavat, hogy a Balatontól mentesített medret fölszánthassák, bevet-
hessék. Nem gondolva arra, hogy szakemberek már a XIX. században megmondták: ha eltűnik
a tó, helyén sivatag keletkezik, s a part különleges éghajlata is elromlik. Megint mások – hogy
némileg közeledjünk a mához – a kádári kommün idejében vették (volna) olybá: Balatonunk
zavarja a vegyi s miegyéb iparosítási elképzeléseket.

Nem fordítva, hogy Ők minket. (A Balatont s a balatoniakat.)

Érdekes, a tó lecsapolására, a Siónak a világhajózásba kapcsolására, az élő tó megölésével
azonos körbekövezésére-betonzására, a tihanyi-szántódi szoros híddal, ne adj Isten alagúttal
összekapcsolására, a tó külhoni mintára szigetekkel való beültetésére szőtt rettenetes tervek
kiagyalói közt akadt helybéli is. A természet, Balatonunk átalakítására, megreformálására,
megbízhatóbbá, furtonfurt valamire hasznosítható (helye búzával bevethető, lavór-stranddá,
állandó vízmagasságú, betonteknő vitorlás-paradicsommá varázsolható) állapotba juttatására
azért jobbára azok vállalkoznának, akiknek tavunk üzlet, s nem élet. Azaz inkább azok szövö-
getnek ekkora Balaton-fosztó terveket, akik csak kirándulóként, avagy hajó- s nyaralótulaj-
donosként, ne adj Isten, a hasznat azonmód távolabbi hazájába mentő idényvállalkozóként
ismerősek Balaton-mellyékünkön.

¹ Részlet az *Öreghegyen innen, Öreghegyen túl* c. készülő balatoni könyvből.

A balatoni? Sokan megírták, a bennszülöttek ma is emlékeznek rá, tán elhiszik a nem idevalósiak is: az itteni ember majd' egy évezredig halászatból, nádmunkából, az uraságtól rendelt cselédmunkából tengette életét mindaddig, míg be nem tette lábát földünkre az első fürdőző, testi nyavalyáit savanyúvíz-kúrával orvosolni igyekvő vendég, hogy nyomában kiépüljön a táj legnagyobb iparága, az idegenforgalom.

„Alacsony a víz, valahonnan ide kell vezetni!”, hallod, ha valóban lejjebb száll a tó. „Le kell eresztetni, mert a pince tele talajvízzel!”, hallod magasabb vízállásnál a néhai apadásra települt háztulajdonostól. „Kevés a vitorlás a Balatonon, más hasonló nagyságú európai tavon sokszor ennyi a hajó!”, építtetné körbe a tavat kikötőkkel, s tartaná jó magasan a vizet (hogy világtengerre való bárkájával a parthoz állhasson) a szelek szárnyán, a hullámok hátán száguldozás szerelmese. „Megöltétek a Balatont, egy hete semmit sem fogtam!”, búslakodik a horgász, nem ok nélkül, mert a tó kibetonozása, a nádasok eltüntetése miatt kisebb és kevesebb a hal. „A part az enyém”, adja meg az a nyaraló, aki telket vett, rá házat épített a vízhez közel, s szép csöndben birtokba vette a reá eső Balatont: jogtalanul a partig rakott kerítést, a nádas kiirtotta, vagy abba horgászpádot, hajóhidat, csónakkikötőt, magánfürdőt épített.

A Tavat hallgatva mit nem mond a Magyar Tenger népe: a Balaton úgy gyönyörű, ahogy van, tessenek békén hagyni.

Almádi vöröskő-Magyarország

Balatonalmádi sok egyéb mellett arról híres, hogy az egykori szőlőhegy beépítésével keletkezett község, majd város, következetesen kiáll a Trianonban darabokra szabdalt magyar nemzet egysége mellett. Egyik minapi megnyilvánulása a jelek szerint rendíthetetlen alapállásnak a képviselő-testület fölhevása, amely arra buzdította a nyolc és félezer lelkes tóparti város választópolgárait, hogy 2004 decemberének első vasárnapján IGEN-nel szavazzanak a szülőföldjükön, de a mai ország határain kívül élő honfitársaink magyar állampolgárságára.

Az 1928-ban állított almádi Irredenta Örökmécses a helybeliek tudomása szerint az egyetlen az országban, amely átvészelte a szovjet megszállás évtizedeit, ma is a Balaton-parti sétány díszjele és fájdalmas felkiáltójele. A szovjet megszállás és csatlósai uralma idején a nemzeti érzelmek kifejezésére nem sok lehetőség adódott, az Örökmécses az 1848/49-es hősök emlékművének átkeresztelve mentették meg, s így a március 15-i megemlékezés titokban rendre a kisebbségi sorba kényszerített magyarság helytállása előtti tisztelgés is lehetett.

Az 1945 utáni években a magyarság egységével azonosulás minden látható – és az Örökmécseshez hasonló módon el nem varázsolható – jelét el kellett tüntetni. Ezt érezhette az a polgár is, akinek a kertjében a Balaton-felvidék híres építőanyagából, almádi vöröskőből faragott Nagy-Magyarország térkép díszlett, s hogy legalább emiatt ne érje bántódás, beásta a földbe. Majdnem hatvan évig pihent a Remete-patak egykori partja melletti portán a vöröskő-Magyarország, mígnem egy lelkes lokálpatriótának, Majbó Gábor Podmaniczky- és Balaton-díjas, örökös tiszteletbeli alpolgármesternek eszébe nem jutott, mit látott gyermekkorában abban a kertben. Engedélyt kért a mostani tulajdonostól és pontosan azon a helyen, ahol egykor látható volt, alig egy ásónyom mélyen megtalálta. Új helyen állították föl a Duna, Tisza, Dráva, Száva, Maros szabdalta kő-Magyarország térképet, Balatonalmádi főterén, a város zászlaja tövében, hogy minden arra járót emlékeztessen. Ott, ahová cserépből hordtak virágföldet Felföldről, Kárpátaljáról, Erdélyből, Délvidékről, Órvidékről a helybéli magyarok.

Az Almádiában élő festőművészek, Veszeli Lajosnak Trianonnal kapcsolatos munkái jelentek

meg: Szidiropulosz Archimédesz *Trianon utóélete* című irodalmi összeállítását az almádi művész szemlélteti műveivel, s a görög-magyar szerzőpár újabb „trianoni” munkája, egy interjúkötet is a könyvesboltokba került. Hogy teljessé tegyük Almádi Trianon-vonatkozásait: a lenini úton tovább zakatoló szellemiség által mára semmivé lett Zsófia Gyermekszanatórium udvarán a két háború közt mellszobrot kapott Lord Rothermere, a magyarság ügye mellett kiálló angol sajtómágnás – hogy aztán a kedves komonista barátaink azt is eltakarítsák.

E szép sorozatot folytatva – méltón a város hagyományaihoz – a település képviselő-testülete népszavazás előtti ülésén felhívást fogadott el, amely a kettős állampolgárság melletti kiállásra szólítja föl a választópolgárokat. Nyilván azért is, hogy szegyenkezés nélkül állhassanak a felvidéki testvértelepülésen, Nyitragerencsén élők elé.

Mire föl miről nem tudósítja az almádiakat a helyi lap népszavazás után megjelenő új száma?! *Ne bántsd a magyart!* címmel szobrot szeretnének állítani valamennyi otthonából elűzött, szülőföldjén nemzeti hovatartozása miatt üldözött, félholtra vert és megölt, hazáját védve életét áldozó magyar ember tiszteletére... Az emlékműre nem kerülhet rá valamennyi név, de újabb felkiáltójelként figyelmeztethet kötelességeinkre.

Hogy, hogy nem, míg a mostohaanyaország nem szavazta meg a határainkon túl élő magyarok állampolgárságát, Almádiban a választópolgárok fele vette a fáradságot és elment szavazni, s a kétharmadnyi IGEN azt jelenti, hogy magában Almádiban érvényes lett volna a népszavazás. A tízmilliós Kis-Magyarország másfélmilliónyi kisebbségi magyarja által lakott Sziget-Magyarország része, anyyiunk rejteke ez a magyar tenger-parti városka.

Breznjevék néhány tucat „Hős Város”-a – nekünk – együtt nem ér annyit, mint ez a kilencdfélezer lelkes hely tavunknál, Balaton-felvidékünkön! S a többi magyar menedék – ha még kerül egy-kettő.

...A minap faragott vöröskő mezsgyekaró került elő a Lok-hegy alján, a régi szőlők helyén emelt családi házak, nyaralók egyikének kertjében. Az egykori szőlőbirtok határát valaha jelző kő karó vége faragott Krisztus-fej, töviskoszorúval! A nyilván hívő katolikus gazda kérésére írhatta az almádi vörös homokkőbe a helybéli kővágó mester a Megváltó arcvonásait. A mezsgyékő LOK-HEGYI KRISZTUSon évszám is kibogarászható: ha igaz, 1867-ben véste a kőfejtő iparos.

Szárberényi Úrangyala

Megszólal a berényi nagyharang. Mise biztos nem lesz, nincs miseidő...

Úrangyala.

Ilyenkor?

Amikor megszűnt a Balaton Akadémia, reggel héttől.

Máshol az Úrangyalát reggel hatkor, délben és este hétkor szólaltatja meg az öregharang. Este hétkor a kisebb lélekharang is csendül a halottakért. Reggelente hatkor kellene harangozni az Úrangyalát, hétkor kénytelenek a szomszéd Kolostor Szálló miatt. A vezetője szólt, zavarja a vendégeket.

1996-ban? Azt mondják, Antallék támogatták a Pozsgayék által kezdeményezett főiskola-alapítást, a Horn–Kuncze féle balliberálisnak állított istentagadó és nemzeti művelődésellenes kormányzat fojtotta meg.

Hogy visszajöttek, akik visszajöttek – akiket a Kedves Hamis Karta (ügymint „Demokratikus” „Charta”) visszaálmódott a nyakunkra –, rövidesen elmenekült Szárberényből lett Vörösberény.

nyünkéből a Balaton Akadémia. Hogy a tulajdonos (tulajdonos? – a tulajdonos magyar katolikus egyháztól „államosítva” elrabolt kastélynyi kolostort bitorló vármegye) szállodaként igyekezett hasznosítani, mely szálloda vendégei pedig – nyilván – nehezményezték, hogy a fülük hallatára (a fülük tőszomszédságában) csendül a kis- meg a nagyharang! Sürgősen későbbre kell tenni, elftársak – mondták az elftársutód elftársi urak – a hajnali harangolást!

Későbbre is került: 6 helyett 7-kor szólal meg Berényben.

Úrangyala.

Este előbb a nagyharang, aztán a léleké.

Nagyharang: arra van az Úrangyala.

...Imádság.

– Ilyenkor egy *Miatyánk*, egy *Üdvözlégy*, meg (hogy) *Adj örök nyudogalmat neki*.

...Helyett az Úrangyala, három Üdvözlégy, a záróima, Ámen.

(Ad, ha engedik.)

Úrangyala-harang(szó)... nem csak berényi módra. Országos az irtózás: keresztől, istenházától, harangszótól, sírkerttől, új élettől, túlvilágtól. Irtózás a teljes élettől.

Csak nehogy már ez legyen az ámen!

Séd kútja

Balatonunknál, s Bakonyunkban a nép inkább kútról tud, mint forrásról. Patakról is alig, inkább sédről. Mely szó köznévi, nem tulajdonnévi: az utóbb szláv módra (az itt lelt szlávok elnyomása szintjét jelezve) pataknak nevezett üggy, víz, jó, ér, csermely (bármiféle „folyócska” vízfolyás) társaként: séd. Mely séd lehet... igen sokféle! Ahány – Balaton-felvidéki, bakonyi – falu vízfolyása, annyi séd. Példának okáért Ábrahámí Séd, Alsőörsi-séd, Arácsi-séd, Aszófői-séd, Füreden Sédút halászhely vonyója (vala), Csopaki-séd (folytatása ma a Nosztori-patak?), Berényi-séd (Vörösberényi séd, meg tévedésből, közhivatalnokiasan: Balatonalmádi-séd), Denti-séd (Dörögdtől), Dobogói-séd (Kál horka szállása táján), Eger-séd (mely amúgy ma inkább csak Eger, Eger-patak mondjuk Kapolcson), Fekete-séd (a Magas-Bakonyban), Fűzfői-séd (maga Fűz pataka?), Gecsei séd. Horogi-séd (úgyszólván a Káli-medencében), Karfás-séd (Almád apátság romja mellett, Kapolcs és Monostorapáti közt), Kéki séd (Szőlősön túl napkeletnek), Kis-séd (vidrás hely Bakony-erdő szívében), Kőröshegyi-séd (Balatonföldvár és Kőröshegy tájékán éppen), Lovasi-séd, Öreg-séd (Bélnél a Bakony rengetegében), Örvényesi-séd, Pécselyi-séd (mára inkább Pécsely patak), Séd-fő (a Somlón), Somberek-séd (Bakonybél és Bakonykopány közt a Magas-Bakonyban). Szőlősi-séd, Tavi-séd (mely lehet még Vékény, Vékény-patak), Udvari-séd, Vázsonyi-séd, Vörös János-séd (Bakonybélből Ugodnak). Meg a fő séd, sédek sédje, királynéi Veszprémi-séd! És persze valamennyi egyben: Séd, a séd – a helybélieknek. Hogy a többiről szót se ejtsünk.

Arrébb is, a Balatontól távolabb: Gömörben (olvasod a régiségben) Hideg-séd, Sid, Gömörsid falu Fülek mellett, mely Sid a tőtnak Síd, mert tudja, hogy kell ejteni, hogy hívja a bennszülött hunn, Tolnában a Szekszárdi-séd (mely lehet Remete-patak) – tudod meg a világhálóra fölkerülő nyelvészeti adatokból. Ezekből derül ki: volt Hidegséd az Árpádok korában Pulánál, a Keszthelyi-hegység Várköly falujának eredeti Zsid neve pedig a sédre utalhat... Sós-séd valahol, Méh-séd Biharban, s Erdélyben. A Szerém vármegyei Sid városának neve mi más lenne: Séd! Melyet – mit ad Isten – Zsidnek is mondanak (hogy a szerémségi városon átvágó folyó neve Séd/Sid helyett rácul /térképe válogatja!/ hun Sidina, hun Sarkudin legyen...(Sid mellett

még egy órac helynév: Erdővég helységé, mint Erdevik.) (Nem előmagyarok voltak ezek az óracok?) (Nyelvtörténészt ide!) (Elsősorban szlavistát, lelke, bogaram.) (Aztán csudákszanak, ha mi mög meg s- állunk Mezopotámiáig.) A Magyar Névtár (mint archívum) nógrádi ómagyar kori Mitár séde nevezetről is tud... Séd feje Baranyában vala, máshol egykor Sédi-ér (jelzi a feledést...).

Roszsabb – ám még nem a legrosszabb – változatként valamennyi lehet Séd patak is. Mert aki így mondja, már nem érti az eredeti szót. (A sédet.)

Üsse kő, jönnék, mennek. Hogy értenék a táj vendégei? Nem itt hibádzik. Inkább ott, hogy ránk akarják kényszeríteni – ránk, bennszülöttekre, helybeliekre, törzsökös balatoniakra–bako-nyiakra – a magukét. Vendég, aztán kilak a házadból. Kilak, kilök.

– Nem séd, patak! – ha mondja.

Mondod, bugrisa. Helyi.

Rád szól, ő, a máshonnan szalajtott. Jön, megy. Marad. És átveszi az irányítást.

– Bács, ha mondom!

Előbb csak a (német?) lestrandolása a fürdőnek! Most már (anglus) beach, vagy mi a rosseb. (Szegény siófokiak: még hogy bács a feredőjük, egyenesen Cocakóla...) Jaj szegény fejünknek.

– Nem haladsz a korral!

Európával!

Takony egy világgal. Taknyos labancvilággal, janicsár szellemiséggel.

– A Séd Veszprémnél folyik! – köpi rád, mert ő ilyen tájékozott, ennyi mindent tud a nagyvilágról, meg kisdéd hazádról.

Hogy lenne séd a berényi.

Kinnszülött szól a bennszülöttre (a legbensőbb dolgokról).

Ne engedd, hogy rád szóljon az úrhatnám, jöttment népség! Hogy tanítsa neked, hol élsz, mi a neved, hogy hívják körötted a hegyeket, vizeket, szántókat, miegyebeket... Ki vagy te magad.

Jankó János mondá balatoni néprajzában (77): „Séd: a vízér értelmében (helynevekben már 1086-ban...)”.

Erre mire nem lelsz áldott emléké Bálint Sándor szögedi szótárában? Sédgát a neve a folyó közepén hosszában épített gátnak, ami a vizet kettéágaztatja. Szabó T. Attila erdélyi szótárában pedig 1228-ból való a syd, mint patak megnevezés... Akár a délvidéki Sid, Síd... Azaz: az Árpádok korában a vízfolyást sédnek mondtuk a teljes magyar nyelvterületen. A séd szláv megnevezését, a patak szót nem azért vettük át, mert nekünk nem volt rá saját szavunk... Valamiért az lett a divatos! Az „európai”. A mi ázsiai szókinccsünk már akkor gyanús lehetett.

Mi megőrizték, hála legyen Istennek!

Almádi: a rómaiak Pomeriuma?

Almádi – Kompolthy Tivadar 1889-es alkalmi lapjának ismeretlen (?) szerzője szerint – a rómaiak Pomerium nevű jeles fürdőhelye, gyümölcsöskertje volt!

Nem akármilyen állítás. Forrást nem ad meg a cikk írója, úgyhogy történész legyen a talpán, aki bizonyítja, igaz-e, avagy mégsem. Csak az almádi kötődésű veszprémi polgárok Korona-beli farsangi közvacsorájának hangulatát fokozandó írta (netán maga a kitűnő almádi-veszprémi-fiumei író–tengerész–szerkesztő) Kompolthy?

Mindenesetre tény, s való: a veszprémi könyvtárban a Kompolthy szerkesztette hetilap, a Veszprémi Független Hírlap 1889-es évfolyamában rejtőzött eddig az Almádi Hiradó című lap

egyetlen példánya. 1889. február 16-án este az ódon veszprémi Korona (szálló) nagytermében tartandó cigányzenés közvacsora napján jelent meg a nem mindennapi kiadvány. Nem akármilyen, mert a jelek szerint első almádi sajtótermék szerkesztője és hangadó szerzője Kompolthy Tivadar volt.

Sok érdekesség mellett két fontos írást találhat a mai – álmélkodó – olvasó az Almádi Hiradóban. Az első nem akármilyen állításokat tartalmazó, névvel nem jegyzett (*Almádiért!* című) cikk a fürdőhely múltját, lehetséges jövődjét vázolja föl. Ebből idézünk pár sort.

„Mert Almádi története egy ezredévnél régiebb.

A római birodalom fénykorában a pannoniai római légiók alapították. Pompás fürdejük volt itt s óriás gyümölcsstermelő telepet létesítettek itt. P o m e r i u m volt a neve. Innen ered a mai Almádi elnevezés is.

Később a magyar honfoglalás első századában, szerzetesek kedvenc helyévé lett Almádi. A r e m e t e – l a k o t maiglan is kegyelettel szemléli a nép ott a R e m e t e – v ö l g y magas szikla-oldalában.

A kolostor romfalait, a hatalmas boltívek csarnok-oszlopait ma is láthatjuk a Barcza-, Somydy-szöllők hajlokai körül. Rég elavult idők néma krónikájaként.

S megjegyzi, akit érdekel, bővebben tájékozódhat a veszprémmegyei archívumban (nyilván a Vármegyeház levéltárában). Majd annak értékelésébe fog, mennyi értetlenséggel találkozik a Balaton-melnyék szellemi és gazdasági föllendítésére törekvő ember; s hogy mindezek ellenére győzelemre visszük a Balaton-kultuszt.

A másik írás, az Almádi Hiradó tárcája (*Menjünk ki Almádiba!*), a megyeszékhelyi hetilap egyik 1883-as számában látott először napvilágot, s most, az „első almádi hírlapban” közkívánatra adatott ki újra. Ebben írja Kompolthy, hogy Almádi 14 évvel korábban „kedvenc tuszkulánúmvá” (csöndes menedékhelyévé) lett, majd a maradiságot, butaságot nevetségessé téve tanulságos történetet ad elő a váradi Rhédey-kert születéséről.

Az alkalmi lap további híradásai közt olvashatjuk, hogy az Almádiért tartott veszprémi közvacsorán három zeneújdonság is elhangzott. Ezek: „*Almádi induló*”, szövegét és zenéjét írta: Kompolthy Tivadar, ajánlva az almádi fürdő-részvénytársaságnak; „*Almádiért*”, polka-mazur, szerlette s Véghely Dezső alispánnak az 5-ös bizottság elnökének ajánlta Szentkuthy Géza; „*Almádi visszhang*”, keringő, Véghely Dezsőnek ajánlta Kiss Jancsi”.

Szóval a világhírű almádi cigányzenész húzta a közvacsorán a talpalávalót! (Hogy kik adományoztak egy-két üveg bort, süteményt, peccsenyét, sonkát és kenyeret, miegyebet, pár forintot a közvacsorára, terjedelmes névsor mutatja a lap végén.)

Ha április elseje táján jelenne meg a városunk római eredetét föllevenítő híradás, azt tet-szenének hinni, bolondozunk... Hogy Kompolthy és csapata honnan vette e Pomerium (és remete-kolostorrom) dolgot, nem tudni. Mert Pomerium-Almádiról eddig nem hallottunk, a pálos remeték rendházának létezését pedig többnyire legendának tartják, nem hogy romjait csodálták volna a XIX. század végén. Annyit sikerült – a világháló segítségével – kinyomozni, hogy Rómában „pomerium”-nak hívták a város szent határát, Róma jogilag ezen a beépítetlen, szántatlan részen belül létezett. Másrészt pedig: a „promerium” (állítólag) gyümölcsöst, gyümölcskertet jelent.

Róma város mezsgyéje aligha húzódott az almádi Öreghegy alatt, ám gyümölcsöskertnek éppen megfelelt a Balaton-melnyéken letanyázó veterán légionáriusoknak...

Kompolthy (vagy hírlapíró-társa) valamely korai, Almádival foglalkozó latin nyelvű okiratban találkozott a Pomeriumnak olvasott Promeriummal? Vagy csak egyszerűen „ilyen a provinciális nyelv”?

Május végén a Velence-tartománybeli Bibiónében akár azzal is kezdhethetjük: vagyunk mi, almádiak, olyan latinok, mi ti...

Az évi 6 millió vendégtől (amennyien egy nyáron megfordulnak az állandó lakosok száma tekintetében velünk azonos súlycsoportba tartozó talján testvérvárosunkban) ments meg Uram minket! A jelenlegi 1-200 ezernek persze – főleg, ha egész évben tartana a vendégjárás – a többszörösét el tudnánk látni. Ne adj' Isten Pomeriumra-Promeriumra hivatkozva. A jelek szerint (nagyot) még csak lődítanunk sem kell.

Arról most megfeledkezve, hogy Pomeriumot Kompolthyék – föltehetőleg – a vetélytárs városi lap szerkesztőinek és olvasóinak a bosszantására találták ki. (Ahogy egyszer azt is leírták, hogy Almádiban cseppkőbarlangot találtak...)

B-alat-u, Bal-a-tin s ts-ai

Még hogy Aczél József a 'Balaton' ógörög, szittyia-ugor eredeztetésével, dr. Buda Bálint a Búvópatak c. kaposvári folyóirat 2006. 6. számának 23. oldalán miről nem tudósít! Vendus-tót és latin helyett ősi szkíta-sumér, majd (nyomukban?) akkád származással számol.

Szakértők a latin *lacus Pelso, Pelso* s (avagy) a Dunántúlon egy időben szintén otthonosan mozgó szlávok *Blatno jezero*-jából, mint 'Sáros tó'-ból veszik a mi Balaton szavunkat. Az ősnyelvkutatók eredményeiről beszámoló szerző arról tudósít, hogy az ékírásos szittyia-sumir agyagtáblákon a BAL szó 'birodalmat', az A „vizet”, a TI, TIN pedig nem egyebet, „életet” jelent... Hogy középkori latin okleveleinkben gyakran így szerepeljék: BALATIN! Mi nem egyéb: az „élet vizének birodalma”.

A – folyamközben a – sumérokat követő akkádok sem adták alább magyar nyelvűségüket illetően: az ő nyelvükön a BALATU (B-ALAT-U) „élet”! A babiloni főistenháza kapuján a KIBI BALTI, „Mondj életet” (Szavaddal teremts életet) fölirat fogadta az épp arra tévedő ómagyarokat. 'Balti' az akkádánál, mint a sumirnál/szittyiánál a 'tin': élet, egészség, gyógyítani, jó egészségben lenni és élni”.

Szentséges ég! Ha ezt az Ádámot és Évát órománul, ósdákul beszélgető délkeleti szomszéd meghallja...

Az írás második részét következő számunkban közöljük.